



ՄԻ ՊԱՀ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՉԵՌՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ



ՂԱԶԱՐԱՊԱՏԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾ ԾԵՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԲԱՑՈՒՄԸ

Մայր Աթոռում այս տարի էլ, խանդավառ մթնոլորտում և հանդիսավոր իրադրության մեջ, նշվում է Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետի գահակալության 19-րդ տարեդարձը:

Այս բարեպատեն առիթով Մայր Աթոռում տեղի են ունենում մի շարք բացառիկ հանդիսություններ, որոնք սերտորեն կապվում են Ն. Ս. Օծույան եկեղեցաշեն և հայրենամարտ գործունեության հետ:

Այդ հանդիսություններից առաջինն էր Մայր Աթոռում սեպտեմբերի 28-ին, շաբաթ օրը, Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նվիրատվությամբ պատմական Ղազարապատի վերջերս վերակառուցված շենքի հանդիսավոր բացումը:

Այս առթիվ Մայր Աթոռ էին ժամանել Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության հայկական գործերի բաժնի վարիչ տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանը իր հարգելի տիկնոջ և փոխ-վարիչ տիար Վահրամ Մավյանի հետ:

Ղազարապատի շենքի բացման հանդիսությանը ներկա էին ուխտավորաբար Մայր Աթոռում գտնվող Թուրքիայի հայոց ամենապատիվ տ. Շնորհք սրբազան պատրիարքը, Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ և Ֆրանսիայի առաջնորդ տ. Սերովքե արքեպ. Մանուկյանը, Ավստրալիայի հայոց առաջնորդ տ. Գարեգին եպս. Գազանճյանը, իտալահայ համայնքի հոգևոր հովիվ տ. Զգոն եպս. Տեր-Հակոբյանը, Անգլիայի հայոց նորընտիր հոգևոր տեսուչ և հայրապետական պատվիրակ տ. Ներսես ծ. վրդ. Պոզապայանը, Դետրոյտի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Փառեն ծ. վրդ. Ավետիքյանը և Նիցցայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Տարոն վրդ. Մենճյանը:

Ներքին թեմերից Մայր Աթոռ էին ժամանել Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյանը, Ծիրակի թեմի առաջնորդ տ. Նարեկ եպս. Ծաքարյանը, վրահայոց թեմի առաջնորդ տ. Գևորգ եպս. Սերայդարյանը և Ադրբեջանի հայոց թեմի առաջնորդ տ. Վահան եպս. Տերյանը:

Ղազարապատի շենքի հանդիսավոր բացմանը ներկա էին նաև ուխտավորաբար Մայր Աթոռում գտնվող տեր և տիկին Գևորգ Սարաֆյանները՝ Արգենտինայից:

Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՏՈԱՆ ՕԾՈՒՄԸ

Սեպտեմբերի 28-ին, շաբաթ օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, տեղի է ունենում ս. Հովհաննես Մկրտիչ մատուան օծումը:

Օծման արարողությունը կատարում է Մայր տաճարի լուսարարապետ տ. Հուսիկ եպս. Սանթրոքյանը:

Այնուհետև ս. Հովհաննես Մկրտիչ մատուան խորանի վրա մատուցվում է ս. պատարագ: Պատարագում է Մայր Աթոռի միաբան տ. Գրիգորիս արք. հունիարայանը:

Ս. պատարագին ներկա է լինում Վեհափառ Հայրապետը՝ շրջապատված բարձրաստիճան հոգևորականներով:

Ս. պատարագի արարողությանը ներկա էին տեղի և տիկին Ռոբերտ Կյուլպենկյանները և տիար Վահրամ Մավյանը:

Ս. պատարագի արարողությանը ներկա են լինում նաև Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գասպարյանը և տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Ս. պատարագի ավարտին օրվա նշանակության մասին հոգեշունչ քարոզ է խոսում Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը:

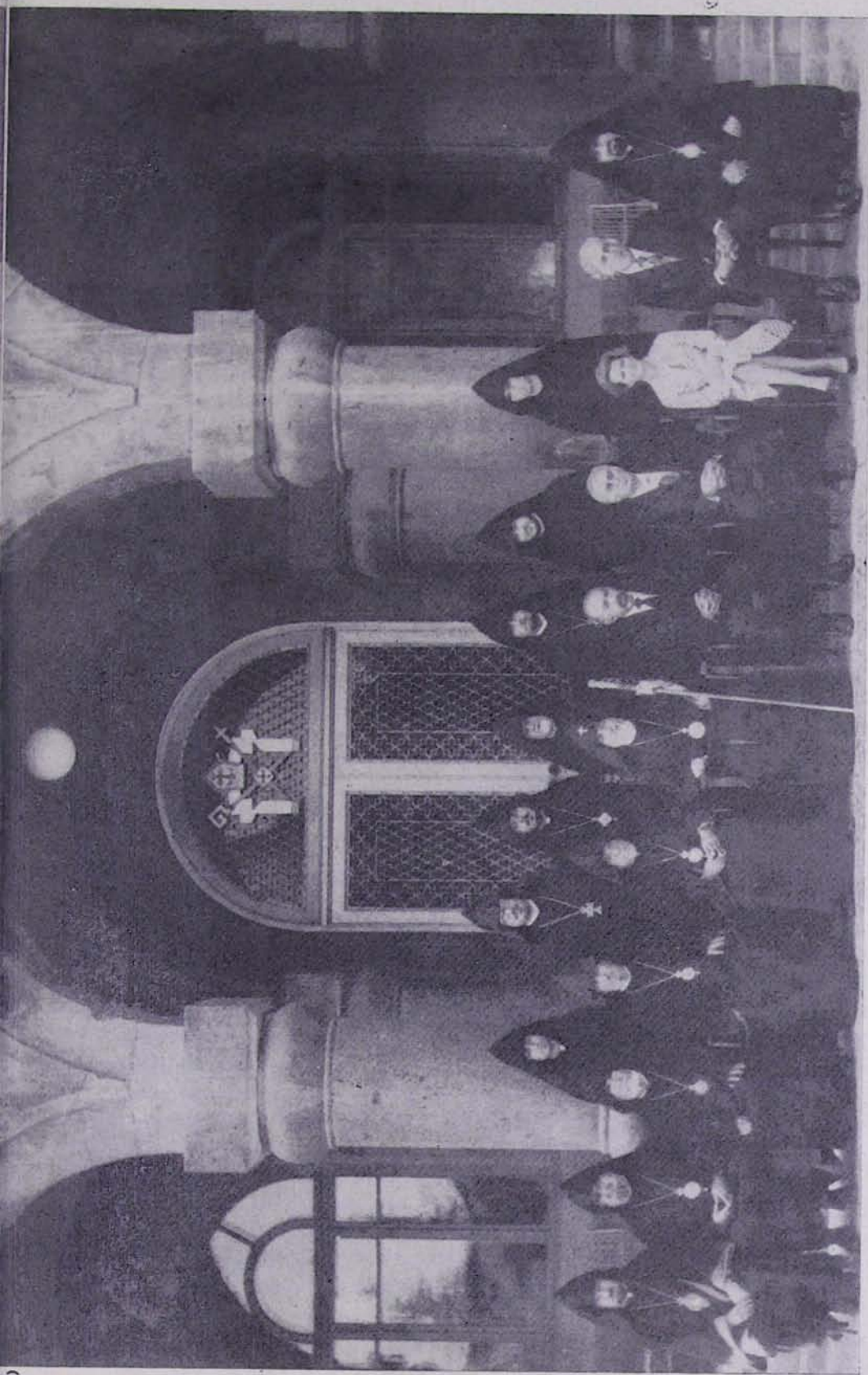
ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՋԸ ՄԿՐՏԱՐԱՆՈՒՄ

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն»:

Աստուծո ռդորմությանը այսօր, 28 սեպտեմբեր 1974 թվի, ս. պատարագով, և այս մկրտարանի օծմամբ կատարում ենք բացումը Ղազարապատի շինության: Ղազարապատը այսպես է կոչվում, որովհետև այս ամբողջ շենքը, երկու հարկանի, կառուցվել է հանգուցյալ Ղազար կաթողիկոսի օրով, 1750 թվականին, և ծառայել է երկար ժամանակ, մինչև առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո իբրև ձեռագրատուն վերևի հարկերը, իսկ ներքևի հարկերը՝ իբրև սեղանատուն Մայր Աթոռի միաբանության:

Այս շենքը կառուցվել է հայկական ոճի ոգով կամարակապ, ամրակուռ և տպավորիչ: Մակայն ժամանակն իր ավերներն էր գործել, և շենքը հետըզհետե թուլացել էր իր հիմքերից իսկ և համարյա կիսավեր վիճակի մեջ էր գտնվում մեր օրերին: Վերևի հարկը լրիվ փլատակ էր, իսկ ներքևի հարկը՝ նույն ճակատագրին էր սպասում: Նույնիսկ ոմանք այն կարծիքը հայտնել էին, թե այս շենքը վերաշինել հնարավոր չէ, ավելի հարմար է լրիվ փլցնել և մեկ նոր շենք կառուցել: Մենք որոշեցինք պահպանել շենքը և թեկուզ եռապատիկ ծախսով, վերակառուցել նույն ոճով, նույն ընդհանրապես տեսքով, նույն նպատակներին ծառայելու համար:

Երկրորդ գլխավոր հարցն էր՝ նյութական միջոցներ հայթայթել՝ այս բազմածախս գործը կենսագործելու համար: Դիմեցինք Լիսաբոն (Պորտուգալիա)՝ հիմնադրված Գալուստ Կյուլպենկյան մեծ հիմնարկության ղեկավարներին՝ խնդրելով, որ նրանք մեզ օգնեն, ձեռք երկարեն, և այս պատմական շինությունը վերակառուցվի: Երջանիկ ենք հայտնելու, թե Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկությունը սիրով ընդառաջեց Մեր խնդրանքին և 90.000 դոլար տրամադրեց այս նպատակի համար: Երկրորդ մեծ ձեռնարկն էր, որ ի կատար էր ածվում հանգուցյալ մեծ բարերար Գալուստ Կյուլպենկյանի ժառանգությամբ: Ինչպես բոլորս գիտենք, հանգուցյալ Գալուստ Կյուլպենկյանն իր մահից առաջ, իր կտակի մեջ հատուկ նշել էր՝ չորս հարյուր



ՎԵՂԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ, ՊՐՆ. Ս. ԳԱՄԴԱՅԱՆԸ, ՏԵՐ ԵՎ ՏԻԿԻՆ Ռ. ԿՅՈՒԼՊԵՆԱՅԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊՐՆ. Վ. ՄԱՎՅԱՆԸ՝
ՇՐՋԱՊԵՏՎԱՆԻ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՆԻ ՄԻԱԲԱՆՆԵՐՈՎ

հազար դոլլար տրամադրել ս. Էջմիածնի Մալր տաճարի և նրա անմիջական շրջապատի վերանորոգման համար, մի գործ, որ կյանքի կոչվեց սրանից ավելի քան տասը տարիներ առաջ:

Եվ, ահավասիկ, սիրելի հավատացյալներ, Մենք այսօր հոգեկան մեծ մխիթարությունը ունենք բացումը կատարելու այս շինության, Ղազարապատ շինության՝ ի ներկայության պաշտոնական ներկայացուցիչների Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության՝ հանձինս տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանի և իր տիկնոջ և տիար Վահրամ Մավյանի:

Քիչ հետո Մենք հոգեկան մխիթարությունը պետք է ունենանք նաև հոգեհանգստյան պաշտոն կատարելու՝ ի հիշատակ հանգուցյալ Գալուստ Կյուլպենկյանի հոգվույն և, ոգեկոչելու նրա պայծառ հիշատակը:

Մեր փոքրիկ ժողովուրդը, սիրելի հավատացյալներ, իր պատմության ընթացքին գրեթե միշտ հալածված և ցիր ու ցան է ապրել աշխարհի բոլոր ճամփաների վրա և բազում տառապանքներ կրել, նույնիսկ երբեմն նահատակվել: Սակայն այս հալածված փոքրիկ ժողովրդի ծոցում միշտ ծնվել են բացառիկ անձնավորություններ թե՛ եկեղեցական-հոգևոր կյանքում, թե՛ մշակութային ու գիտության ասպարեզում, թե՛ տնտեսական-ընկերային կյանքում: Գրեթե բոլոր երկրներում, ուր հալեր են սպրել, այս վերջին հարյուրամյակներին ծնվել են պայծառ դեմքեր, փալլուն անձնավորություններ, որոնք մեծ ծառայություններ են մատուցել, լինի հայ ժողովրդին, Հայաստան-յայց եկեղեցուն, լինի հյուրընկալ ժողովուրդներին ու երկրներին: Այդ բացառիկ անձնավորություններից մեկը հանդիսացավ Գալուստ Կյուլպենկյան, որ ծնվել է Թուրքահայաստանում, Կեսարիայում, ավելի քան 100 տարիներ առաջ: Բավական երկար է ապրել նա, մինչև 1955 թվականը, և իր ամբողջ կյանքը նվիրել է՝ ստեղծելու համար նյութական մեծ հարստություն, նյութական մեծ հարստություն, որի նպատակը պետք է լիներ՝ կրթական, մշակութային, գեղարվեստական և բարեսիրական գործեր կատարել:

Մենք գիտենք մեր պատմությունից, որ ունեցել ենք բազմաթիվ մեծահարուստներ, սակայն ոչ բոլորը կարողացել են հասնել բարոյական այն գիտակցության, որ նյութական հարստությունը կդառնա գոյության իմաստ ունեցող արժեք, եթե ծառայի մարդասիրական և ոգեկան նպատակների իրագործման: Գալուստ Կյուլպենկյան եղել է այն մեծանուն հարուստներից, որ լավ է հասկացել այս ճշմարտությունը:

Իր մահվանից հետո նա թողել էր իր մեծ կտակը, որով իր ամբողջ հարստությունը թողնում էր իր անունը կրող հիմնարկության, որ հաստատվեց Լիսաբոնում և որ ամբողջապես նվիրված է կրթական, մշակութային, եկեղեցական և բարեսիրական նպատակների իրագործման:

Գալուստ Կյուլպենկյան մի օրհնություն հանդիսացավ մեր ժողովրդին կյանքում:

Մենք երախտապարտ սրտով ուզում ենք այստեղ ընդգծել նաև հույժ բարյացական վերաբերմունքը Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության դեկավարներին, առաջին հերթին նրա նախագահին՝ դոկտ. Ժոզե Ազեբեդո Պերտիգանին, որ պորտուգալացի պատվական անձնավորություն մըն է՝ սիրով լեցուն դեպի հայ եկեղեցին և հայ ժողովուրդը: Նույն զգացումներով կամենում ենք հիշել նաև անունը հիմնարկության դեկավար անձնավորություններից՝ տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանի, որ իրոք մարմնացումն է հանգուցյալ Գալուստ Կյուլպենկյանի հարազատ ոգուն:

Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածին լայնորեն օգտվեց և օգտվում է Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության հատկացումներից: Ահա այսպես է, որ երազն իրականություն դարձավ և այս փլման և քայքայման ենթակա շինությունը՝ Ղազարապատը, վերականգնվեց իր նախնական, պատմական տեսքով և ղեկավարվեց իր նախնական, պատմական ենք Գալուստ Կյուլ-
նով: Արդ, երախտապարտ սրտով Մենք խոնարհվում ենք Գալուստ Կյուլ-
պենկյանի հիշատակի առաջ և հրավիրում ենք ձեզ բոլորիդ, միասին աղոթել
նրա հոգվո խաղաղության հավիտենական լուսավորության համար: Աղո-
թենք Գալուստ Կյուլպենկյան գերդաստանի բոլոր հանգուցյալ հոգիների
համար:

Աղոթենք նաև, որ Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկությունը անասան
մնա միշտ, և շարունակե ի կատար ածել իր ազնիվ, մարդասիրական առա-
քելությունը երկար շատ երկար տարիներ:

«Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի» ամենա:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ-ԺԱՇԿԵՐՈՒՅԹ ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆԱՏԱՆԸ

Նույն օրը, ժամը 15-ին, միաբանական սեղանատանը տրվում է պաշ-
տոնական ընդունելություն-ճաշկերույթ՝ Ղազարապատի շենքի վերաբացման
առթիվ:

Ղազարապատի շենքի մուտքը փակված է ժապավենով: Ներկաների
ծափողջույնների ներքո տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանը մկրատում է ժապա-
վենը, և սեղանատան մուտքը բացվում է հրավիրյալների առջև:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի կողքին, պատվո սեղանի
շուրջ, բազմել էին Հայկական ՍՍՀ Միևիստրների սովետին առընթեր հայ
եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գասպարյանը և Գալուստ Կյուլ-
պենկյան հիմնարկության ղեկավարներից տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանը:

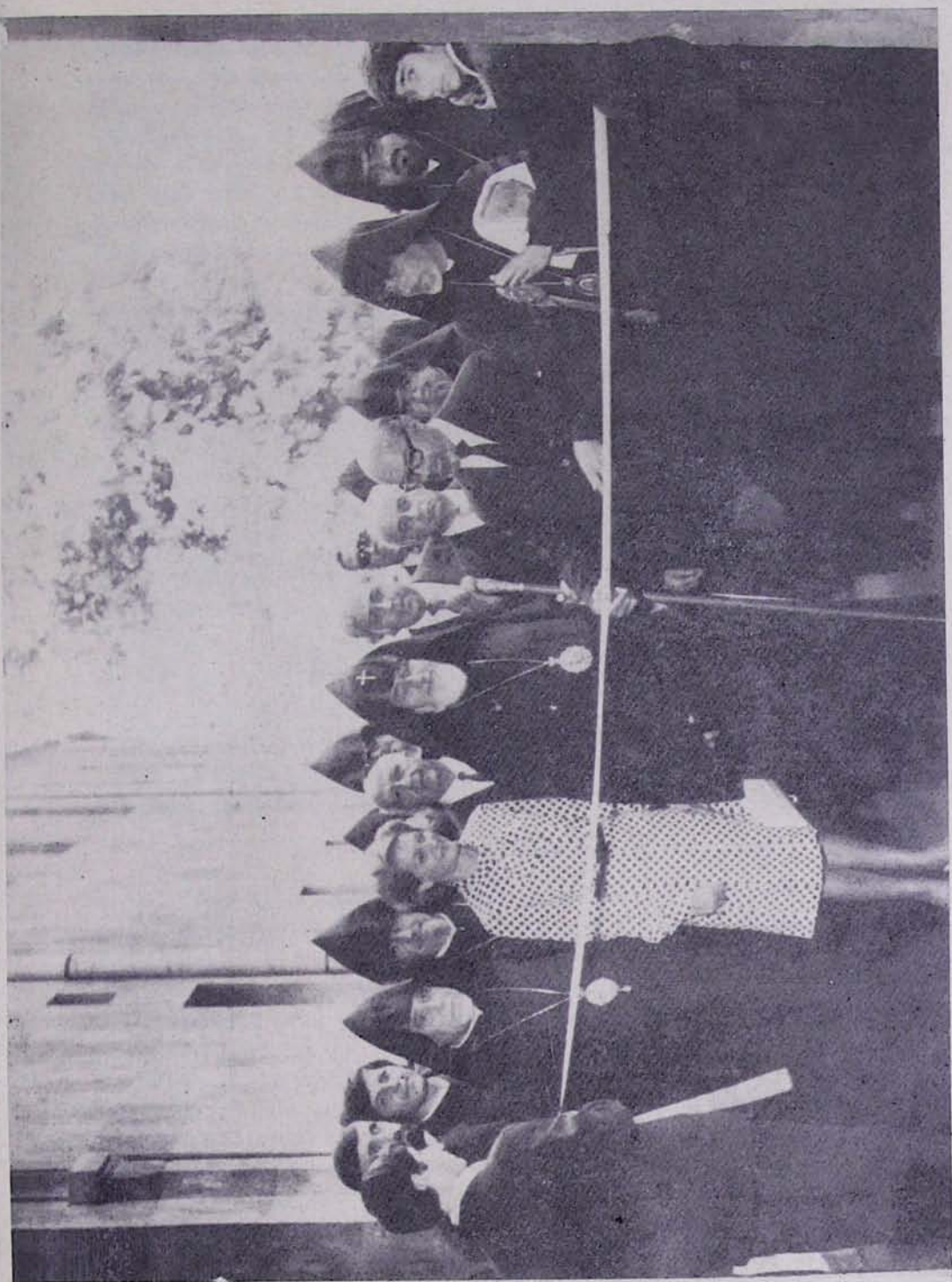
Պաշտոնական սույն ընդունելություն-ճաշկերույթին ներկա էին նաև
Մայր Աթոռի հոգևոր և աշխարհիկ հյուրերը, Մայր Աթոռի պաշտոնությունը
և հոգևոր ճեմարանի դասախոսական կազմը:

Խանդավառ մթնոլորտում Վեհափառ Հայրապետը բաժակ է բարձրաց-
նում, ի դեմս Ս. Գասպարյանի, հայրենի բարեխնամ կառավարության կե-
նացը՝ երախտագիտական ջերմ զգացումներով:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը բաժակ է բարձրացնում Գալուստ Կյուլ-
պենկյան հիմնարկության և նրա ներկայացուցիչների՝ տեղ և տիկին Ռոբերտ
Կյուլպենկյանների և տիար Վահրամ Մավյանի կենաց արևշատության հա-
մար:

Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության արգասավոր գործունեության
մասին հակիրճ խոսքով հանդես է գալիս Հայկական ՍՍՀ Միևիստրների սո-
վետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պրն. Սարգիս
Գասպարյանը:

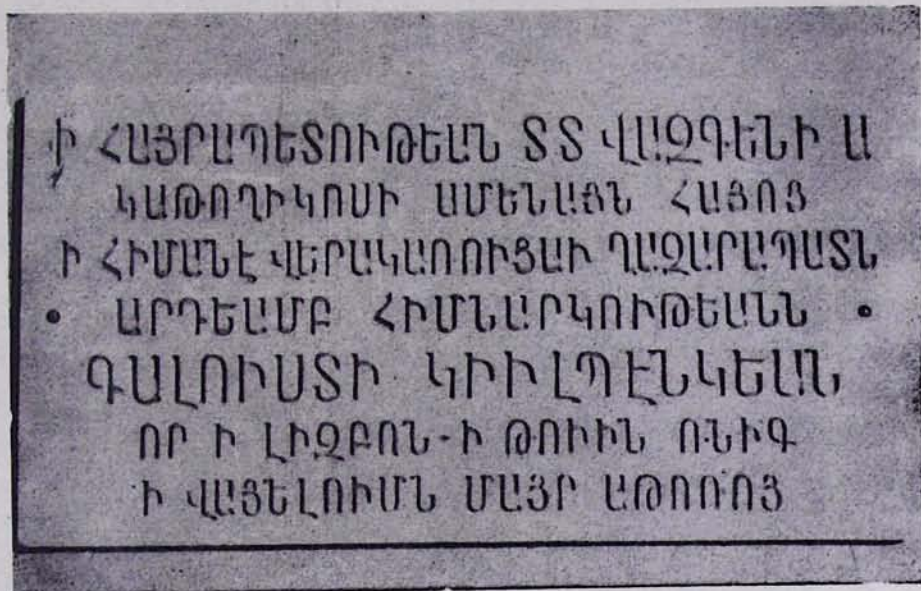
Վերջում շնորհակալության և երախտագիտության հետևյալ պատաս-
խան խոսքն է ասում տիար Ռոբերտ Կյուլպենկյանը:



ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱՄԷՐԵՎԻՈՒՄԻ ՇԵՂԵՑ

ՌՈՐԲԵՐՏ ԿՅՈՒԼՊԵՆԿՅԱՆԻ ԽՈՍՔԸ
ԾԱՇԿԵՐՈՒՅԹԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

«Մեզ՝ սփյուռքահայերիս համար բացառիկ ուրախ օր է այսօր գտնվել ս. Լճմիաճնում, Նորին Սրբություն Վազգեն Ա-ի կողքին, կառավարության շատ հարգելի ներկայացուցիչ պրն. Գասպարյանի կողքին, մի բան, որը ջուլց է տալիս այն ներդաշնակ հարաբերությունը, որ գոյություն ունի մեր եկեղեցու և Հայաստանի կառավարության միջև: Բայց այսօր միաժամանակ ուրախ և երջանիկ օր է հանգուցյալ Գալուստ Կյուլպենկյանի հոգու համար, որը միշտ ունեցել է համեստ կյանք և միշտ ցանկացել է, որ բարիքը կատարվի միայն իր մահից հետո: Ահա թե ինչու Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչները և մասնավորապես ես որևէ հատուկ շնոր-



Ղազարապատի շենքի վերակառուցման արձանագրությունը

հակալության խոսք չունեմ ստանալու, որովհետև ես ուրիշ բան չեմ անում, եթե ոչ՝ կատարել հանգուցյալ մեծ բարերարի կամքը և ունենալ հոգեկան գոհունակությունը իմ պարտականությունը կատարած լինելու, ինչպես պարագան է մահ մեր հաստատության հայկական բաժնի բոլոր ներկայացուցիչների, հանձնա պրն. Կորյուն Բեշիշյանի, պրն. Արամ Թերզյանի և պրն. Վահրամ Մավյանի:

Մենք մեր կենդանի աչքերով տեսնում ենք իրագործումը Ղազարապատի շենքի, ինչպես առիթը ունեցանք ակնմատես լինելու մահ այլ իրագործումների Երևանում և Լենինականում: Մենք դրանց համար մույնպես խորունկ գոհունակություն ենք զգում:

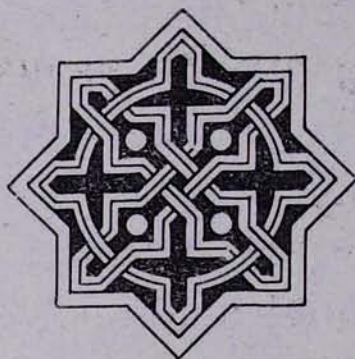
Ահա թե ինչու ես կցանկանայի բարձրացնել իմ բաժակը՝ խմելու Նորին Սրբություն Վազգեն Ա-ի կենացը, Որին ես հոգևոր կցանկանայի, որ Լևտված երկար կյանք շնորհեր, որպեսզի իրագործումներով հարուստ միջնակ այսօր կտրված ճանապարհն այսուհետև ևս ճիշտանա մորանոր իրագործումներով՝ շնորհիվ եկեղեցու և կառավարության այն ներդաշնակ գործակցության, որին ես ակնարկեցի քիչ առաջ:

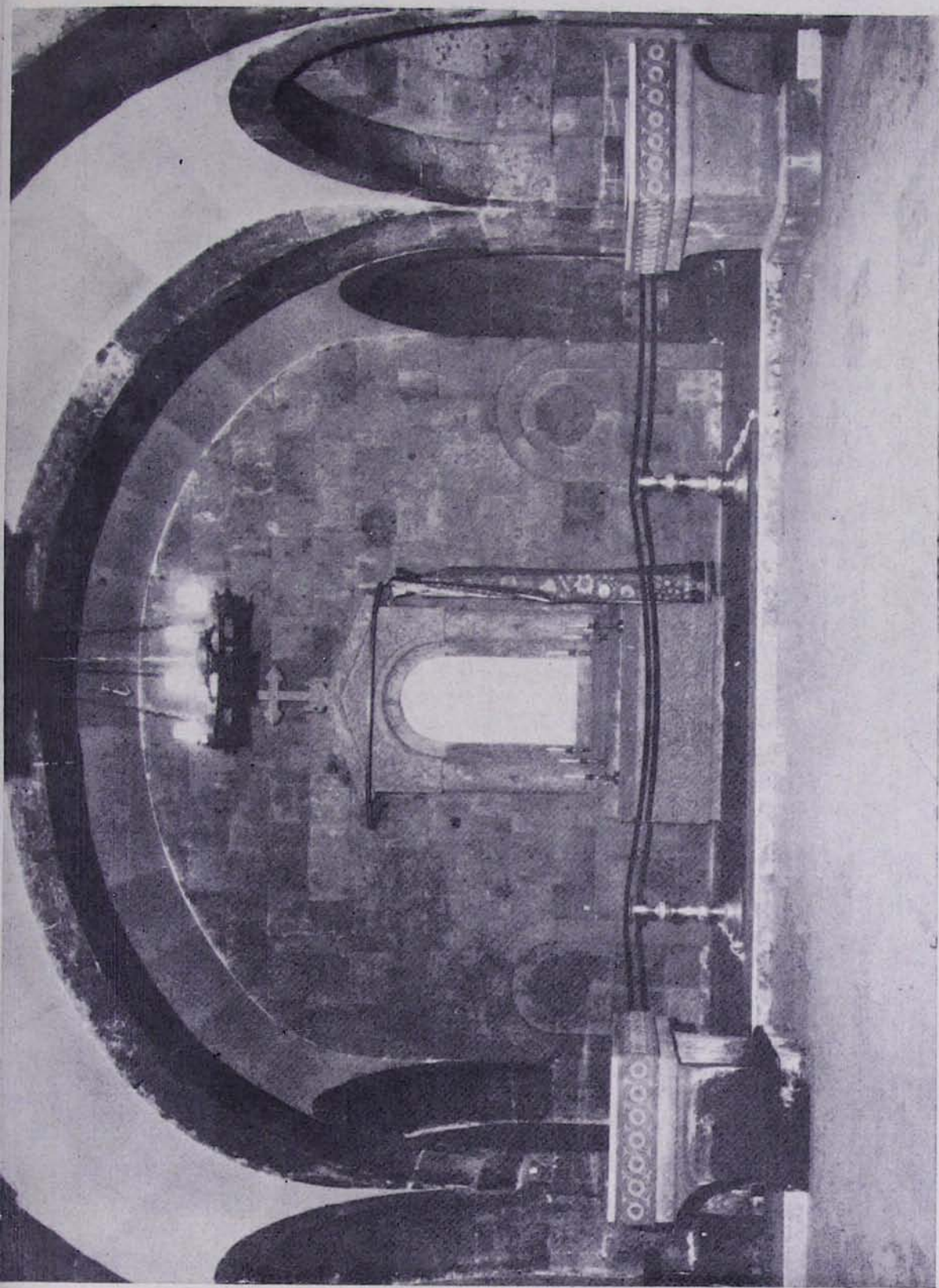
Վեհափառ Հայրապետ, կարող եք ամբողջապես վստահություն ունենալ Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության վրա Ձեր սպագա գործունեության ընթացքում:

Որդիաբար հայցում ենք Ձեր օրհնությունը»:

Սույն պաշտոնական ընդունելություն-նաշկերույթն ավարտվում է Վեհափառ Հայրապետի գոհաբանական աղոթքով:

Ղազարապատի հին շենքը վերակառուցվել է Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նվիրատվությամբ: Ղազարապատի վերակառուցված շենքի շքամուտքի ճակատին, արևելյան կողմում, կա վերակառուցման արձանագրությունը:





ՂԱԶԱՐԱՊԱՏԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՏՈՒՌ-ՄԿՐՏԱՐԱՆԸ